

KÖZLEMÉNYEK

Veszprém meteorológiai viszonyai 2014-ben

KOVÁCS GYŐZŐ GYULA

2014 REKORD HŐMÉRSÉKLETŰ ÉV VOLT GLOBÁLISAN, de Európában és hazánkban is. A veszprémi meteorológiai mérések is igazolják a fenti állítást. Nálunk ugyan évszázados rekord nem dőlt meg (2014 középhőmérséklete a repülőtéri állomáson $11,24^{\circ}\text{C}$ -nak adódott és ez $0,07^{\circ}\text{C}$ -kal maradt el az igen meleg 2007-es évtől), de úgy is mondhatnánk, hogy csúcsbeállítás történt. A város belső területének éves középhőmérséklete (köszönhetően a városi hősziget-jelenség kialakulásának) ettől $0,7^{\circ}\text{C}$ -kal magasabban, $11,9^{\circ}\text{C}$ -nak adódott. Ez az állomás rövid, hat éves történetében az eddigi legmagasabb érték.

A szokatlanul meleg év több tényezőtől (jellemzőből) tevődött össze. Ha visszagondolunk a 2014-es évre, az ötlik az emlékezetünkbe, hogy nem is volt nagy meleg és igazi nyár. Május több mint egy fokkal volt hűvösebb a sokévi átlagnál, június és július középhőmérséklete is csak kevéssel haladta meg az ilyenkor szokásos értéket, augusztus pedig kifejezetten hűvösnek bizonyult, középhőmérséklete $1,5^{\circ}\text{C}$ -kal maradt el a sokévi átlagtól.

A nyári hőhullámok is megkíméltek bennünket, hiszen mindössze egyszer (június elején) kellett hőségriadót elrendelni néhány napra. A nyári küszöbnapok száma is alatta maradt az átlagosnak. Nyári nappól (amikor a hőmérséklet eléri, vagy meghaladja a 25°C -ot) 12-vel volt kevesebb, forró nappól (amikor a maximum meghaladja a 30°C -ot) 14-el volt kevesebb, mint egy átlagos évben. Különösen érdekes, hogy forró nap (a maximum meghaladja a 35°C -ot) egy sem fordult elő. Tanulságos összevetni 2014-et az elmúlt évek nyaraival. 2012-ben (amikor a városban az éves középhőmérséklet $11,8^{\circ}\text{C}$ volt, tehát csaknem annyi, mint 2014-ben) 100 nyári nap fordult elő a 69-el szemben; akkor 46 hőségnap volt, most 13, illetve a 13 forró nappal szemben 2014-ben egyetlen 35 fok fölötti hőmérsékletű nap sem fordult elő.

További furcsaság, az éves csúcshőmérséklet viszonylag alacsony volta, amit június 11-én mértünk $33,6^{\circ}\text{C}$ -os értékkel. Mind júliusban, mind augusztusban csak alacsonyabb értékeket regisztráltunk, szemben a 2013-as augusztusi $39,6^{\circ}\text{C}$ -kal vagy a 2012. augusztusi $37,1^{\circ}\text{C}$ -kal. A nyári hőmérsékleti értékek tehát nem

támasztják alá, nem indokolják az egész év rendkívüli melegségét, de a tavaszi, őszi és téli hónapok igen. Szinte mindegyik középhőmérséklete jóval meghaladta a sokévi átlagot, nem egy rekord melegnek bizonyult.

Január 2,6°C-kal, február 2,8°C-kal, március 4,1°C-kal, április 1,4°C-kal haladta meg a sokévi átlagot, így az év első négy hónapjában már csaknem 3 fok hőtöbblet keletkezett. Ezt a rendkívüli melegséget mérsékelte ugyan a májustól szeptemberig tartó hűvösebb periódus, de október ismét 1,5°C-kal, november 2,4°C-kal, december pedig 2,1°C-kal haladta meg a sokévi átlagot (1971–2010 közötti 40 év átlaga).

Meglepő a téli küszöbnapok számának alakulása is, ugyanis ilyen kevés jellemző szám az elmúlt időszakban (évtizedekben) még nem fordult elő. Ez az egyik ok (az egyik magyarázat) a szokatlan enyheségre. Fagyos nap, amikor a hőmérséklet 0°C alá csökken 49 esetben fordult elő az átlagos 80 helyett. Téli nap, amikor a hőmérséklet egész nap fagyponthoz alacsonyabb maradt 16 esetben volt (az átlagos 21), zord nap (a minimum hőmérséklet mínusz 10°C alá csökken) 5 esetben fordult elő.

Két téli hűvösebb (de nem igazán hideg) periódus fordult elő a 2014-es év folyamán, az egyik január 24. és február 3. között, a második pedig a december 26-án kezdődött lehülés, aminek következménye az év leghidegebb napján (december 31-én) a minimum hőmérséklet a városban mínusz 15°C közelébe süllyedt. (–14,8°C)

Az év melegségének másik oka a minimum hőmérsékletek átlag fölötti értéke. Éves szinten ez kerek 1,0°C-kal volt magasabb a korábbi időszakok átlagánál. (Megnőtt a meleg, fülledt éjszakák száma, ami egyik következménye lehet a légköri szén-dioxid mennyiség növekedésének. A szén-dioxid üvegházhatású gáz, megakadályozza, visszaveri a földfelszínre visszaverődő hőenergia egy részét, ezáltal az éjszakai, reggeli hőmérsékletek magasabbak, mint a korábbi években.) De magasabb volt 2014-ben a maximum hőmérsékletek átlaga is 0,4°C-kal. A két érték együttesen 1,4°C hőtöbbletet eredményezett, ennyivel volt magasabb az évi középhőmérséklet, mint a referenciának számító 1971–2010 közötti időszakban.

A Nemzetközi Meteorológiai Szervezet (WMO) elemzése szerint, a 2014-es globális rekord hőmérséklet elsősorban a tengerfelszín magas hőmérsékletének köszönhető, ami más tényezőkkel együtt, hozzájárult ahhoz, hogy kivételesen heves esőzések és áradások léptek fel több országban, sokfelé pedig szélsőséges aszályok alakultak ki. Megvizsgálva a veszprémi (és a hazai) csapadékviszonyokat, néhány érdekes dolog ebből is kiolvasható.

Az év első négy hónapjában átlag alatti csapadékot mértünk, főként március és április tűnt ki csapadékszegénységével. Május részben pótolta a hiányt, hiszen a szokásos mennyiség másfélszerese hullott térségünkre. Június kevéssel az átlag alatt teljesített, míg július, augusztus és szeptember bőséges csapadékáldásban részesített bennünket. Szeptemberben a szokásos mennyiség két és félszerese esett

és 11-én csaknem egyhavi mennyiség hullott (a városban 71,8 mm, a repülőtéri állomáson 56 mm). Szeptember 9. és 15. között összesen 155 mm eső esett zivatarok kíséretében. Az év hátralévő része átlagos csapadékmennyiséget hozott, így az éves csapadékösszeg csaknem 900 mm-nek adódott, ami 35%-kal több mint az elmúlt évek átlaga.

A csapadékos napok száma harminccal múlta felül az átlagot és számottevő (legalább 5 mm-t meghaladó) csapadékból is hússzal több volt, mint az előző évek átlagában. 12 havazásos nap fordult elő és csak pár napon borította néhány centiméternyi hó a talajfelszínt. 47 napon volt zivatar és 58 ködös napot jegyeztünk fel. A napsütéses órák száma kevéssel az átlag alatt alakult, megközelítően 2032 órát sütött a nap.

JANUÁR jelentősen melegebbnek bizonyult az átlagosnál, az ország nagy részén 3-4°C-kal, Veszprémben 2,6°C-kal haladta meg a hónapra jellemző hőmérsékletet. Január 23-áig a napi középhőmérsékletek 4-8°C-kal az átlag fölött alakultak, a legmelegebb napon, 18-án 11,0°C-ig emelkedett a hőmérő higanyszála. Átlagtól hidegebb hőmérséklet csupán a hónap utolsó napjaiban fordult elő, ennek megfelelően a hideg küszöbnapok száma is az átlag alatt maradt. Fagyos nap (amikor a minimum hőmérséklet fagypontra alá csökken) a szokásos 23 helyett 15 napon fordult elő, míg 0°C-nál alacsonyabb maximumhőmérsékletű téli naphoz 8-at jegyeztünk fel. Zord nap (amikor a minimum hőmérséklet mínusz 10°C alá csökken) 3 alkalommal fordult elő. A leghűvösebb napon, 26-án -13,3°C-ig süllyedt a hőmérséklet. Hazánkban a 2014-es volt a 7. legmelegebb január 1901 óta.

A rendkívül száraz 2013. december után januárban kissé javultak a csapadékvisszonyok, bár a lehullott mennyiség így sem érte el a sokévi átlag felét. Mérhető csapadékot 12 napon jegyeztünk fel, de hó csupán a hónap utolsó napjaiban hullott. A későn jött télre (a meteorológiai szolgálat figyelmeztetése ellenére) nem készültek fel az autósok, így a megyében több baleset is történt. Ennek oka a megváltozott útviszonyok miatt, a sebesség helytelen megválasztása volt, emiatt többen az út menti árokba hajtottak. *„Ónos eső, csúszós utak nehezítették a közlekedést tegnap”* – írta a NAPLÓ február 1-én. *„Különösen a mellékutak, de egyes helyeken még falvak főutcáinak állapota is gondot okozott a kora reggeli járókelőknek. Kerítésbe kapaszkodva vagy a letaposott havon araszolva érkeztek be sokan a munkahelyükre. Nagyon sok kéz- és lábtöréshez riasztották a mentőket.”* A maximális hóvastagság a hónap utolsó napján elérte a 4-5 centimétert. Januárban 12 ködös nap fordult elő, az átlagos szélesebség 2,4 m/sec-nak adódott, a legerősebb széllelkést 62 km/órás értékkel 21-én jegyeztük fel. A napsütéses órák száma (50 óra 20 perc) kevéssel a sokévi átlag alatt alakult.

FEBRUÁR középhőmérséklete 3,5°C-nak adódott, ez 2,8°C-kal haladja meg az

ilyenkor jellemző értéket. A hónap első öt napja még 2-4 fokkal hűvösebb volt az átlagnál, a leghidegebb napon, 1-én mínusz 7,2°C-ig süllyedt a hőmérséklet. Február 6-tól ismét megenyhült az idő, a hőmérsékletek 4-6 fokkal az átlag fölött alakultak, a legmelegebb napon, 16-án 12,3°C-ig emelkedett a hőmérő higanyszála. Az enyhe időjárásnak köszönhetően a hideg küszöbnapok száma is az átlag alatt maradt. Fagyos nap a szokásos 20 helyett 12 esetben, téli nap 6 helyett 4 esetben fordult elő. A 2014 februárja az 1901 óta jegyzett rangsorban a 9. legmelegebb helyet foglalja el.

A hónap csapadékmennyisége (56,2 mm) kevéssel a sokévi átlag fölött alakult. 17 csapadékos napot jegyeztünk fel, de ebből csupán egy volt havazásos. A hónap első napjaiban a kialakult ónos eső okozott sok kellemetlenséget a közlekedőknek. „Jégbe fagyott megénk a hétvégére az ónos eső miatt, de az élet azért nem állt meg” – írta a NAPLÓ február 3-án. Megyénkire harmadfokú (piros) figyelmeztetést adott ki az Országos Meteorológiai Szolgálat, a katasztrófavédelem kamionstopot rendelt el, még élő állatokat és élelmiszert szállító járműveket sem engedtek közlekedni. Az ónos eső 2-án délután szűnt meg, 3-ára javultak a közlekedési viszonyok. Újabb ónos csapadék 5-én és 7-én fordult elő, utóbbi napon még köd is nehezítette a közlekedést. A hónap folyamán 8 ködös napot jegyeztünk fel, az átlagos szélesebség 2,7 m/sec-nak adódott. A legerősebb széllelkést (65 km/óra) 12-én volt. A napsütéses órák száma (81 óra 50 perc) kevéssel a sokévi átlag fölött alakult.

MÁRCIUS is jelentősen melegebbnek bizonyult az átlagosnál, országosan 3,5-4,5 fokkal, míg Veszprémben 4,1°C-kal haladta meg a hónapra jellemző értéket. A napi középhőmérsékletek a hónap elején 2-3 fokkal, a hónap közepén 4-6 fokkal voltak magasabban az átlagnál. Nem csak az átlagok, a minimumhőmérsékletek is magasabbak voltak a szokásosnál. 17-én megdőlt a legmagasabb minimumhőmérséklet rekordja, az eddigi 9,4°C-kal szemben „csak” 9,8°C-ik hűlt le a levegő. A szokásos 10 nap helyett, csupán 2 napon süllyedt a hőmérséklet fagypontra alá, a leghidegebb napon (március 1-én) mínusz 2,0°C-ot mértünk. 15 napon haladta meg a hőmérséklet a 15°C-ot, a legmelegebb 21-én volt, ekkor kevéssel 20°C fölé kúszott a hőmérő higanyszála. 2014 márciusa térségünkben az elmúlt 50 év legmelegebbjének adódott.

Rendkívül száraz volt hazánkban a március, voltak területek ahol a lehullott csapadék mennyisége a 10 mm-t sem érte el. Veszprémben hét csapadékos napon a sokévi átlag fele, 17 mm eső esett, de két olyan nap volt, amikor a lehullott mennyiség meghaladta az 5 millimétert. A hónap folyamán sem havas, sem hótakarós napot nem jegyeztünk fel és köd is csak egy alkalommal fordult elő. Az átlagos szélesebség 3,3 m/sec-nak adódott, a legerősebb széllelkés 16-án elérte a 94 km/órás sebességet. A napsütéses órák száma (210 óra 36 perc) 20%-kal haladta meg a hónapra jellemző értéket.

ÁPRILIS is 1,4°C-kal melegebb volt az átlagosnál, így középhőmérséklete 11,7°C-nak adódott. Elsősorban a hónap elején és második felében volt enyhébb az átlagosnál, ekkor a napi középhőmérsékletek 2-4 fokkal múlták felül az ilyenkor szokásos értékeket. A melegebb napokon a délutáni hőmérsékletek meghaladták a 18-20 fokot. A maximumot (22,1°C) 8-án délután mértük, de a hónap végén, 27-én és 28-án is előfordultak 20 fok feletti hőmérsékletek. A két leghidegebb napon, 10-én és 11-én 3°C alá csökkent a hőmérséklet, de fagy nem volt, igaz nyári napot (amikor a hőmérséklet eléri vagy meghaladja a 25°C-ot) sem jegyeztünk fel.

Csapadék tekintetében az április viszonylag kedvezően alakult. 15 csapadékos napon 38 mm eső esett, ez kevéssel több, mint a hónapra jellemző mennyiség. A csapadék zöme záporos jellegű volt, de számottevő (5 millimétert meghaladó) mennyiség csak három alkalommal hullott. Meglehetősen sokszor, 7 alkalommal dördült meg az ég (volt zivatar) több-kevesebb esővel kísérve. Havas, hótakarós és ködös nap nem volt. Az átlagos szélesség 2,8 m/sec-nak adódott, a legerősebb szellőkés 15-én volt, 69 km/órás értékkel. A napsütéses órák száma (217 óra 36 perc) a sokévi átlag 90%-a körül alakult.

MÁJUS középhőmérséklete 14,1°C-nak adódott, ez 1,2°C-kal kevesebb, mint az időszakra jellemző érték. A hónap lehüléssel kezdődött, amit egy hidegfront okozott május 4-én. Ezután egy rövidebb időszakra visszamelegedett az idő, a középhőmérséklet 2 fokkal meghaladta a sokévi átlagot, majd a hónap közepén a térségünkben örvénylő ciklon újabb lehülést eredményezett. Ekkor a napi középhőmérsékletek 4-6 fokkal maradtak el a sokévi átlagtól. 20-a után ismét melegedni kezdett az idő, a középhőmérséklet elérte a havi maximumát, a hónap utolsó napjaiban pedig ismét hűvösebbre fordult. A leghűvösebb napon, 6-án 3,6°C-ra csökkent a hőmérséklet, míg a legmelegebb napon, 23-án 27,4°C-ig emelkedett a hőmérő higanyszála. Nyári nap négy volt, eggyel kevesebb, mint a sokévi átlag.

Csapadék tekintetében a május is kitett magáért. 18 csapadékos napon összesen 132 mm eső esett (a szokásos mennyiség 130%-a), és ebből két alkalommal a lehullott mennyiség meghaladta a 20 millimétert. Május 25-én, a repülőtéri állomáson rövid idő alatt 36,6 mm eső esett zivatar kíséretében. Zivatar volt még 1-én, 2-án, 11-én, 24-én és 28-án is, utóbbi napon jégeső kíséretében. Ekkor a város belső területein a lehullott csapadék mennyisége meghaladta a 20 millimétert. Az átlagos szélesség 3,8 m/sec-nak adódott, a legerősebb szellőkés 15-én elérték a 90 km/órás sebességet. Már 14-én is viharos szél fújt, ennek következtében „*a megye több pontján is dőltek a nagy fák, volt ahol családi házra, máshol járműre[...]* A megyeszékhelyen, a Patak téren egy 15 méteres fát csavart ki a szél, de estig senki nem sérült meg” – írta a NAPLÓ május 15-én. 15-én is tombolt a szélvihar. Letört ágak, gyökerestől kicsavart fák, megbontott tetők adták a legtöbb munkát a katasztrófavédelem munkatársainak. Nem nyitott ki május 15-én az állatkert sem az erős szél miatt.

Török László, az állatkert igazgatója a Naplónak elmondta, hogy nem történt semmi baj, csupán megelőző jelleggel döntöttek a zárva tartásról. Májusban 253 órát sütött a nap, ez a sokévi átlagnak megfelelő mennyiség.

JÚNIUS átlag alatti napi középhőmérsékletekkel indult, de 5-e és a 13-a közötti időszakban már 4-7 fokkal melegebb volt az időszakra jellemző értékeknél. A legmagasabb napi középhőmérséklet 25,8°C-kal 10-én és 11-én jelentkezett. 10-én volt a hónap legmelegebb napja is, ekkor 32,0°C-ig emelkedett a hőmérő higanyszála. „*A kánikula miatt több állatot is vízzel hűsítettek hétfőn a veszprémi állatkertben [...] mondta érdeklődésünkre Török László igazgató. Hozzátette, a hőség még az Afrikából származó fajokat is próbára tette, a csimpánzok például ki sem mentek a kifutójukra délután, az orrszarvúak pedig a frissen feltöltött dagonyájukban kerestek felüdülést.*” – írta a NAPLÓ június 11-én. A hónap középhőmérséklete 18,7°C-nak adódott, ez 0,4°C-kal haladta meg a sokévi átlagot. A leghűvösebb napon, 4-én 8,4°C-ig csökkent a hőmérséklet. 11 nyári és 3 hőség nap fordult elő, előbbi hárommal, utóbbi eggyel kevesebb, mint a sokévi átlag.

A hónap csapadékösszege 32 mm volt, még a sokévi átlag 50%-át sem érte el. A hét csapadékos naphól kettőben esett számottevő (5 millimétert meghaladó) eső, míg egy alkalommal (23-án) haladta meg a napi mennyiség a 10 millimétert. Zivataros naphól is kevesebbet jegyezhetünk fel és ködös nap sem fordult elő. Az átlagos szélesebbesség 2,5 m/sec-nak adódott, a legerősebb szélöskést pedig 26-án jegyeztük fel 58 km/órás értékkel. Júniusban 301 óra 25 percet sütött a nap, 15 órával többet, mint a sokévi átlag.

JÚLIUS középhőmérséklete 20,9°C-nak adódott, ez 0,3°C-kal haladja meg a sokévi átlagot. A napi középhőmérsékletek 4–8-a, valamint 15–21-e között az átlag felett, 9–14-e között pedig az átlag alatt alakultak. A legmelegebb napi középhőmérséklet 25,5°C-kal 7-én volt, míg a hónap maximumhőmérsékletét 21-én jegyeztük fel 31,3°C-kal. A leghűvösebb nap másodika volt 10,9°C-os minimumhőmérséklettel, emellett 10 olyan napot jegyeztünk fel, amikor a reggeli minimum 15°C alá csökkent, tehát meglehetősen hűvös hajnalra ébredhetünk. Nyári nap a sokévi átlagnak megfelelően alakult (24 nap), de hőség nap csak fele volt az ilyenkor szokásosnak, míg forró nap (amikor a hőmérséklet eléri vagy meghaladja a 35°C-ot) egyáltalán nem fordult elő.

A júniusi szárazság után július már a jelentős csapadéktöbblet jegyében telt. 12 csapadékos napon 83 mm eső esett (a város belső területein elérte a 100-120 millimétert). 11 zivataros nap volt és négy alkalommal ködöt is feljegyeztünk. Az átlagos szélesebbesség 2,5 m/sec-nak adódott, a legerősebb szélöskés 13-án fordult elő 69 km/órás értékkel. Júliusban 288 óra 30 percet sütött a nap, 10 órával kevesebbet, mint a sokévi átlag.

AUGUSZTUS 1-2 fokkal a megszokottnál magasabb hőmérsékletű napokkal kez-

dődött, azonban 14-étől drasztikus változás lépett fel: a hónap második felében az átlagtól 2-4 fokkal alacsonyabb értékek váltak uralkodóvá. Csupán 30-án és 31-én emelkedett a hőmérséklet kevéssel a sokévi átlag fölé. A hónap középhőmérséklete 18,7°C-nak adódott, ez 1,5°C-kal alacsonyabb a sokévi átlagnál. A legmelegebb napon, 2-án a csúcshőmérséklet 29,0°C-on tetőzött és a napi középhőmérséklet 23,5°C-nak adódott. 10 nyári nap volt, kilenccel kevesebb, mint az időszakra jellemző, hőség napot (az átlagos héttel ellentétben) egyet sem tudtunk feljegyezni. A leg-hűvösebb nap 25-én volt, ekkor 8,0°C-ig süllyedt a hőmérséklet. Ezen kívül 22-én és 29-én is 10 fok alatti minimumhőmérsékletet mértünk. Az elmúlt 45 évben, Veszprémben augusztus 25-én ilyen alacsony minimumhőmérséklet nem fordult elő.

A hűvös idő mellett a bőséges csapadék hullás is jellemzője volt 2014 augusztusának. Térségünkben 16 csapadékos napon 160 mm eső esett, 12 napon zivatar kíséretében. Különösen csapadékos volt a 9–15-e közötti időszak, 10-én 30 mm eső esett. (Bár nem veszprémi történések, de meg kell említeni, hogy a megye nyugati szélén Tüskevár, Apácatorna, Kisberzseny, Veszprémgalsa térségében augusztus 14-én tornádó pusztított. Fákat csavart ki, kéményeket döntött le, tetőket bontott meg a viharos szél. 23-án a megye egy másik szegletében Bében és Adásztevelen okozott gondot a sok csapadék. 24-én lezártak egy útszakaszt a Gerence-patak áradása miatt. 27-én Devecserben pusztított a forgószeél, nagy esővel kísérve.) Az átlagos szélesség 2,5 m/sec-nak adódott, 14-én a szélökések Veszprémben elérték a 62 km/órás értéket. A napsütéses órák száma 252 volt, 20 órával kevesebb, mint az időszakra jellemző érték.

SZEPTEMBER átlaghőmérséklete 15,4°C-nak adódott, ez 0,3°C-kal magasabb, mint ami az időszakra jellemző. A hónap nagy részén melegebb volt, mint az átlag, csak az utolsó kilenc napban történt jelentős változás, egy intenzív hidegfront hatására 22-étől lehűlt a levegő és 24-én reggelre 3,4°C-ig csökkent a hőmérséklet. Ilyen alacsony hőmérsékletet szeptember 24-én Veszprémben még nem jegyeztek fel. A legmelegebb napon, 9-én a napi középhőmérséklet 3,5°C-kal volt magasabb az átlagnál, a csúcshőmérséklet pedig 24,9°C-kal tetőzött.

Szeptemberben 15 csapadékos napon (ebből 6 zivataros volt) 196 mm eső esett, ez két és félszerese az ilyenkor szokásos értéknek. Négy alkalommal haladta meg a napi csapadékösszeg a 20 millimétert és egy alkalommal, 11-én az 50 millimétert. „A rendkívül csapadékos nyár után a két napja hulló eső több Veszprém megyei patakon okozott jelentősebb vízszintemelkedést, de árvízi védekezésre sehol sem volt szükség” – írta a NAPLÓ szeptember 3-án. A 10-én kezdődött újabb heves esőzések már károkat okoztak a térség mezőgazdaságában is. „A megyében is komoly nehézségeket okoz az őszi talajmunkákra, a vetésre és a betakarításra készülő gazdálkodóknak a napokban lehullott bőséges csapadék.” – olvashattuk a NAPLÓ szeptember 13-iki számában.

A nagy mennyiségű csapadék gyakorlatilag megállította az őszi mezőgazdasági munkálatokat, ugyanis a tarlókra és a szántókra gépekkel nem lehetett rámenni. A repce vetését sem lehetett időben megkezdeni. „Az Országos Vízügyi Igazgatóság adatai szerint megyénk területén egyes patakok vízhozama jelentősen megemelkedett[...] A veszprémi Séd Ősínél szeptemberben kétszer is átlépte a 2010-ben mért addigi legmagasabb, 100 centis vízszintet. Szeptember 1-jén 128 centivel csúcsot döntött, szeptember 12-én 165 centivel újabb csúcsdöntés volt. A Séd Sólýnál pénteken délben 113 centiméterrel tetőzött.” Szeptemberben gyenge volt a légmozgás, az átlagos szélesebesség 2,0 m/sec-nak adódott, viharos nap nem volt, a legerősebb szél-lökést 2-án jegyeztük fel 50 km/órás értékkel. A napsütéses órák száma (174 óra) kevéssel a sokévi átlag alatt maradt.

OKTÓBER középhőmérséklete 11,8°C-nak adódott, ez 1,5°C-kal magasabb, mint a sokévi átlag. A hónap első harmadában a hőmérséklet kevéssel a normál fölött alakult, majd egy erőteljesebb melegedésnek köszönhetően a napi középhőmérsékletek 4-6 fokkal meghaladták az ilyenkor jellemző értéket. A legmelegebb napon, 20-án a csúcshőmérséklet megközelítette a 25°C-ot. Átlag alatti hőmérséklet a hónap utolsó harmadában alakult ki, köszönhetően egy napokig felettünk örvénylő ciklonrendszernek. A legalacsonyabb havi hőmérsékletet 28-án mértük, ekkor reggel mínusz 0,9°C-ot mutatott a hőmérő. Ez volt az egyetlen fagyos nap az átlagos kettővel szemben.

A hónap folyamán 68 mm eső esett, ez gyakorlatilag a sokévi átlaggal azonos mennyiség, bár a csapadék eloszlása nem volt egyenletes. Októberben három csapadékos periódus különíthető el, az első a hónap elején, a második a hónap közepén a harmadik pedig a 21-én beérkező ciklonrendszer hatásaként alakult ki. Utóbbiban kétszer is megdőlt a napi csapadék országos maximuma. Ebből az első a közeli Nagyvácszonyban, ahol 21-én zivatar kíséretében 99 mm eső esett. Ezen a napon Veszprémbe 49,8 millimétert mértünk. A hónapban gyakori volt a köd, 9 ilyen napot jegyeztünk fel. Az átlagos szélesebesség 2,1 m/sec-nak adódott, a legerősebb szél-lökések 22-én elérték 80 km/órás értéket. A napsütéses órák száma, a sokévi átlagnak megfelelően 130 órának adódott.

NOVEMBER csaknem az egész hónap folyamán (4-től 24-ig) az átlagnál jóval melegebb volt. Ez alól a hónap eleje és a 25–29-i néhány napos időszak a kivétel. A legmelegebb nap 7-én volt 13,1°C-os középhőmérséklettel, de a havi maximumot 5-én mértük 19,1°C-os értékkel. A leghidegebb napnak 28-a bizonyult 0,2°C-os napi középértékkel és mínusz 0,3°C-os minimumhőmérséklettel. November középhőmérséklete 6,7°C-nak adódott, ez 2,4°C-kal múlja felül az időszakra jellemző értéket. A hónap során az átlagos héttel szemben, csupán 3 fagyos napot jegyezhetünk fel.

November az előző hónapokhoz képest jóval szárazabbnak bizonyult. A havi csa-

padékösszeg 40 mm, 15 milliméterrel kevesebb, mint az időszakra jellemző érték. 15 csapadékos nap volt, de számottevő (legalább 5 millimétert meghaladó) mennyiség csak 4 napon esett. A legtöbb csapadék: 11,6 mm, a hónap utolsó napján esett. Az átlagos szélsébség (szeptemberrel megegyezően) 2,0 m/sec-nak adódott, a legerősebb szél 4-én, csak kevéssel haladta meg a 60 km/órás értéket. A gyenge szél és a magas páratartalom (a havi átlag 91%) kedvezett a ködképződésnek, így a hónap során 13 ködös napot jegyezhetünk fel. A ködös, borongós idő érződik a napfénytartam alakulásán is, hiszen az átlagos 62 óra helyett, csak 40 óra 10 percet élvezhettük a napsütést.

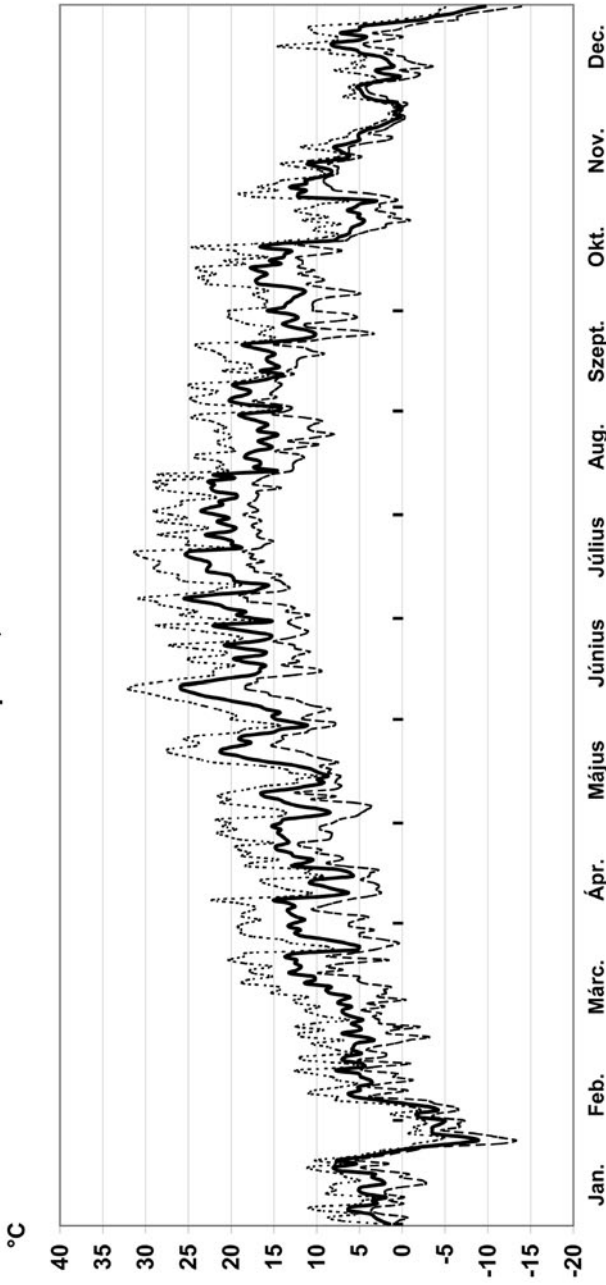
DECEMBER is folytatta a sort a pozitív hőmérsékletű hónapok sorában, középhőmérséklete 2,2°C-nak adódott, ez 2,1°C-kal magasabb a sokévi átlagnál. A napi közepek 25-éig 4-6 fokkal, 19–20-án 8 fokkal haladták meg az időszakra jellemző értéket. A legmelegebb nap 19-e volt, ekkor a napi maximum 15°C közelében tetőzött. 25-étől egyre hűvösebb levegő érkezett fölnk, napról-napra hidegebb lett és a hónap utolsó napjára a napi középhőmérséklet is mínusz 10°C közelében alakult. 31-én a minimumhőmérséklet mínusz 14°C közelébe süllyedt és a délutáni „csúcsérték” is mínusz 5°C alatt maradt. Ezekkel az értékekkel az év utolsó napja egyben az év leghidegebb napja is lett. A hónap során 16 fagyos napot jegyeztünk fel, néggyel kevesebbet, mint az átlag. Négy téli napról és 2 zord napról szólnak a feljegyzések.

Decemberben 14 csapadékos napon 47 mm eső, illetve hó hullott, ez másfélszerese a sokévi átlagnak. A hónap nagy részén eső esett, 20-án megdördült az ég is. 26-ától a csapadékforma havazás volt, de mérhető hótakaró csak 28-án reggelre tudott kialakulni, így 2014-ben is „fekete” maradt a karácsony. Mérhető hótakaró a hónap utolsó négy napján borította a talajt, maximális vastagsága 28-án elérte a 4 centimétert. Hat ködös napot jegyeztünk fel, az átlagos szélsébség 3,0 m/sec-nak adódott; a legerősebb szélkésések 21-én elérték a 83 km/órás értéket. A napsütéses órák száma (46 óra 30 perc) kevéssel a sokévi átlag fölött alakult.

IRODALOM

- Kovács Tamás: A 2013–2014-es tél időjárása, LÉGKÖR 59. évf. (2014) 1. sz.
Fülöp Andrea: A 2014-es tavasz időjárása, LÉGKÖR 59. évf. (2014) 2. sz.
Vincze Enikő, Kovács Tamás: 2014 nyarának időjárása, LÉGKÖR 59. évf. (2014) 3. sz.
Fülöp Andrea: 2014 őszének időjárása, LÉGKÖR 59. évf. (2014) 4. sz.
Vincze Enikő: 2014/2015 telének időjárása, LÉGKÖR 60. évf. (2015) 1. sz.
Vincze Enikő: 2014. év időjárása, LÉGKÖR 60. évf. (2015) 1. szám
NAPLÓ jelzett számai

A napi hőmérséklet évi menete
Veszprém, 2014

..... Maximum hőmérséklet ——— Középhőmérséklet - - - - Minimum hőmérséklet
Adatforrás: Országos Meteorológiai Szolgálat, Veszprém-repülőtérr

Hőmérsékleti adatok összesítése - Veszprém, 2014

2014	jan	feb	márc	ápr	máj	jún	júl	aug	szept	okt	nov	dec	Év:
Havi középhőm. °C	1,8	3,5	9,1	11,7	14,1	18,7	20,9	18,7	15,4	11,8	6,7	2,2	11,21
Abszolút maximum °C	11,0	12,3	20,3	22,1	27,4	32,0	31,3	29,0	24,9	24,6	19,1	14,5	32,0
Abszolút minimum °C	18	16	21	8	23	10	21	2	9	20	5	19	jún.. 11.
Maximum átlag °C	4,5	6,9	14,4	16,8	19,0	23,8	26,2	23,7	19,8	16,5	9,1	4,9	15,5
Abszolút minimum nap	-13,3	-7,2	-2,0	2,5	3,6	8,4	10,9	8,0	3,4	-0,9	-0,3	-13,9	-13,9
Minimum átlag °C	26	1	1	10	6	4	2	25	24	28	28	31	dec.. 31.
Minimum átlag °C	-1,2	0,0	3,8	6,9	9,1	12,9	15,9	13,9	11,7	7,7	4,4	-0,7	7,0
Nyári napok száma /mix.≥ 25°C/	0	0	0	0	4	11	24	10	0	0	0	0	49
Hőség napok száma /max.≥ 30°C/	0	0	0	0	0	3	4	0	0	0	0	0	7
Forró napok száma /max.≥ 35°C/	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fagyos napok száma /min.≤ 0,0°C/	15	12	2	0	0	0	0	0	0	1	3	16	49
Téli napok száma /max.≤ 0,0°C/	8	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	16
Zord napok száma /min.≤ -10,0°C/	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5

CSAPADÉK ÉS NEDVESSÉG ADATOK ÖSSZESÍTÉSE
VESZPRÉM - 2014

2014	Csapadék		Napok száma										Relatív nedvesség	
	Összeg (mm)	24 órai max. dátum	≥0,1	≥1,0	≥5,0	mm		Hava- zás	Ziva- tar	Köd	Átlag %	24 órai min. dátum		
			≥20,0	≥50,0	≥10,0	≥20,0								
jan	22,6	5,4 19	12	7	1	0	0	0	6	0	12	85,9	61	12
febr	56,2	12,3 11	17	13	3	1	0	0	1	0	8	85,7	70	14
márc	17,2	8,5 23	7	3	2	0	0	0	0	0	1	62,1	36	11
ápr	37,7	7,7 6	15	11	3	0	0	0	0	0	2	71,3	50	18
máj	131,8	36,6 25	18	14	8	3	2	0	0	0	6	73,6	59	5
júni	31,9	10,5 23	11	7	2	1	0	0	0	3	0	63,5	49	19
júli	83,2	21,6 22	12	9	7	3	1	0	0	11	4	70,9	57	7
aug	160,6	29,6 10	16	12	9	7	2	0	0	12	0	79,1	67	25
szept	195,7	56,1 11	15	11	9	6	4	1	0	6	0	86,6	77	4
okt	67,6	49,8 21	7	5	3	1	1	0	0	1	12	87,5	79	6
nov	40,2	11,6 30	15	6	4	1	0	0	0	0	13	90,6	78	4
dec	46,6	15,3 1	14	6	3	2	0	0	5	1	6	84,7	63	11
Év:	891,3	56,1	159	104	54	25	10	1	12	47	58	78,5	35,5	

Adatforrás: Országos Meteorológiai Szolgálat, Veszprém-repülőtér